

טבע-BIZ – ארגז כלים חדש לעסקים שומרי טבע

בקצרה

גיליון קיץ 2018 / כרך 9 (2)

June, 2018 ב 18

אלון רוטשילד

אגף שימור טבע וסביבה, החברה להגנת הטבע

דיקלה זיידמן

החברה להגנת הטבע, אגף שימור טבע וסביבה

ליה ברקן

החברה להגנת הטבע, אגף שימור טבע וסביבה

מיטל מנחם

WE מיתוג ופרסום

יגאל אמור

WE מיתוג ופרסום

ציטוט

רוטשילד א, זיידמן ד, ברקן ל ואחרים. 2018. טבע-
BIZ – ארגז כלים חדש לעסקים שומרי טבע.
אקולוגיה וסביבה 9(2).
העתק

למגזר העסקי השפעה דרמטית על המגוון הביולוגי בישראל [2]. לפרופיל תקשורתי גבוה זכות פגיעות יוצאות דופן, כמו דליפת החומצה ממתקן של חברת רותם אמפרט אל נחל אשלים ודליפת הנפט מצינור של חברת קצא"א למלחת עברונה. אבל מקרים אלה הם רק קצה הקרחון להשפעה זו. לדוגמה, לחברת החשמל עשרות אלפי קילומטרים של קווי מתח שבעלי כנף עלולים להתנגש בהם ולהתחשמל מהם. למגזר החקלאי מאות אלפי דונמים של שטח חקלאי מעובד בסמיכות לשטחים טבעיים ובתוכם, ולעיתים השטח החקלאי מגודר או מרוסס. חברת נתיבי ישראל מתחזקת אלפי קילומטרים של כבישים הקוטעים את השטחים הפתוחים לאורכם ולרוחבם, וחנויות חיות המחמד והמשתלות מפיצות לעיתים מינים פולשים אל הטבע.

הניסיון להתמודד עם אתגר זה בעזרת אסדרה ממשלתית בלבד נידון לכישלון, מכיוון שלגורמים המאסדרים חסרים המשאבים, הידע, והיכולת להדביק את קצב השינויים במגזר העסקי הדינמי.

מכאן, שלצד אסדרה ממשלתית למזעור השפעות שליליות על המגוון הביולוגי בישראל, נדרשות הטמעה של מודעות החשיבות של שימור המגוון הביולוגי מצד המגזר העסקי והקניית כלים פרקטיים לכך.

שניים מהחסמים המרכזיים להטמעה מוצלחת של תהליך שינוי הם מודעות להשפעות האפשריות של החברה העסקית על הטבע, ופתרונות מפורטים ומעשיים שיאפשרו לחברה למזער את השפעותיה השליליות.

ארגוני שמירת טבע בעולם פועלים מזה שנים רבות לרתימת המגזר העסקי לפעילות השומרת על הטבע, ואף פיתחו קווים מנחים לפעילות זו [3,4]. החברה להגנת הטבע, בשיתוף המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים, פועלת מזה מספר שנים לפיתוח ארגז כלים המאפשר לחברות עסקיות לזהות את ההשפעות האקולוגיות שלהן.

ארגז כלים זה זמין כעת באתר ייעודי חדש המוקדש לעסקים ולמגוון הביולוגי.
הרכיבים העיקריים בארגז הכלים הם:

- **"הסימולטור"** – כלי מבוסס מערכת מידע גיאוגרפי, המאפשר לכל חברה להזין את אתרי הפעילות שלה על גבי מפה אינטראקטיבית, ולקבל מידע על הרגישות האקולוגית באתר ובסביבתו, לרבות מסדרונות אקולוגיים, שמורות טבע, יערות, נחלים ואתרים עשירים במיוחד במגוון ביולוגי (מוקדות, hotspots).
- **כלי ניהול דיווח** – כלי המאפשר ניתוח של השפעת החברה העסקית על המגוון הביולוגי ושילובו במערך דיווח האחריות התאגידית בעזרת פרוטוקול הדיווח הישראלי למגוון ביולוגי [1]. הכלי מכיל שפע דוגמאות, ומאפשר סקירה מלאה של השפעות החברה בעזרת רשימות תיוג נוחות לשימוש.
- **פרוטוקולים והנחיות מפורטות למזעור השפעות אקולוגיות שליליות** – למגזר העסקי מוצע מערך של מפרטים והנחיות מפורטות במגוון רחב של תחומי פעילות:
 - הנחיות בנושא תאורה למניעת זיהום אור.
 - הנחיות בנושא תברואה נכונה למניעת התפרצות של חיות משוטטות.

- הנחיות למניעת הפצה והתבססות של מינים פולשים בתשתיות, במחצבות ובחקלאות.
- הנחיות לשמירת הקישוריות האקולוגית ולמניעת קיטוע מרחבי.
- פרוטוקול בנושא גינון אקולוגי, הדברת יתושים, ניהול תשתיות בסביבה החופית, ועוד.

חסם נוסף בפני יישום של כלים למזעור השפעות אקולוגיות שליליות בקרב המגזר העסקי הוא החשש מחוסר ישימות או מעלויות כלכליות כבדות. במסגרת קולות קוראים שפורסמו בשנים האחרונות, בוצעו מיזמים משותפים עם שורה של חברות עסקיות וממשלתיות ממגזר התשתיות, החקלאות, החציבה והתיירות. מיזמים אלה, שבוצעו במימון הגופים הציבוריים השותפים גם בפיתוח ארגז הכלים, מונגשים כיום באתר האינטרנט החדש, ואנו סבורים שעצם פרסומם יסייע להירתמות של חברות נוספות לביצוע מהלכים לשמירה על המגוון הביולוגי במסגרת פעילותן העסקית.

כלב המשמש לאיתור פגרי עופות, ליד שקנאי שנפגע מהתנגשות בקו מתח בעמק יזרעאל. הפעילות נעשית מסגרת מיזם ניטור של חברת חשמל, החברה להגנת הטבע, המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים | צילום: דותן יושע

אנו מאמינים שארגז הכלים החדש יאפשר לחברות עסקיות לזהות את השפעותיהן השליליות על המערכת האקולוגית, לצד איתור הזדמנויות. זיהוי זה יוכל להיות מתורגם לעשייה יעילה לשיפור הממשק של החברה העסקית עם המגוון הביולוגי בישראל בעזרת המפרטים המקצועיים שפותחו, ולבסוף תוכל עשייה זו לבוא לידי ביטוי במסגרת דיווח האחריות התאגידי של החברה, בעזרת כלי הניהול והדיווח החדשים שפותחו.

מידע וכלים אלה זמינים כעת למגזר העסקי בצורה נגישה וידידותית למשתמש, ואנו מקווים שחברות רבות יצטרפו למעגל השותפים שכבר פועלים בשיתוף פעולה חוצה מגזרים לשמירת הטבע בישראל.

1. אורתור ל ורטשילד א. 2017. מגוון ביולוגי בעסקים – הצגת פרוטוקול הדיווח הישראלי. *אקולוגיה וסביבה* 8(2): 5-7.
 2. רוטשילד א. 2011. מגוון ביולוגי – העסק של כולנו: שיתוף פעולה בין עסקים לארגוני שמירת טבע לעתיד פורה בישראל. החברה להגנת הטבע.
 3. IUCN. 2009. Operational Guidelines for Private Sector Engagement.
 4. Natural Capital Coalition. 2016. Natural Capital Protocol.
-